RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

22.1.2019

72/090/2018

Hallintovaliokunta

Lausunto ehdotuksesta hallituksen esitykseksi HE 224/2018 vp eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Rikosseuraamuslaitokselta asiantuntijalausuntoa ehdotuksesta hallituksen esitykseksi HE 224/2018 vp eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa. Lakia sovellettaisiin henkilötietojen käsittelyyn maahanmuuton hallinnonalalla. Laki korvaisi ulkomaalaisrekisteristä annetun lain, joka ehdotetaan kumottavaksi. Ehdotettavaan lakiin keskitettäisiin henkilötietojen käsittelyä koskeva sääntely maahanmuuton hallinnonalan muista laeista. Esitykseen liittyvät ehdotukset laeiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta ja ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain, säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain, kansalaisuuslain, Maahanmuuttovirastosta annetun lain, turvallisuusselvityslain, Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain ja ulkomaalaislain muuttamisesta.

Tavoitteena on, että jatkossa henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa säädettäisiin yhdessä nykyaikaisen henkilötietolain vaatimukset täyttävässä laissa, joka täydentää Euroopan unionin tietosuoja-asetusta, tietosuojalakia ja henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettavaa lakia.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön lausunto

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö kunnioittavasti toteaa pyydettynä lausuntonaan seuraavaa:

Lakiehdotuksen tavoitteena on ollut säätää maahanmuuttohallinnon henkilötietojen käsittelystä yhdessä yhteisessä laissa siten, että lainsäädäntö täyttää EU:n tietosuojapaketin asettamat vaatimukset. Tältä osin tavoite näyttää toteutuvan, eikä Rikosseuraamuslaitoksella ole asiassa tähän liittyen erityistä lausuttavaa.

Rikosseuraamuslaitoksen huomio kiinnittyy ehdotuksessa muutamaan asiaan, jotka liittyvät Rikosseuraamuslaitoksen rooliin tietojenkäsittelyn osapuolena ja jotka Rikosseuraamuslaitos on tuonut esille jo lausuntokierrok-

Käyntiosoite
Lintulahdenkuja 4
00530 HELSINKI

Puhelin
029 56 885

Telekopio
029 56 65441

Sähköpostiosoite
kirjaamo.rise@om.fi

sella. Ensinnäkin Rikosseuraamuslaitos pitää hyvänä asiana sitä, ettei Rikosseuraamuslaitosta ole ehdotuksessa nimetty rekisterinpitäjäksi, kuten se tällä hetkellä on ulkomaalaisrekisterilaissa säädetty. Tätä Rikosseuraamuslaitos pitää tarkoituksenmukaisena huomioon ottaen rekisterinpitäjälle kuuluvat velvollisuudet ja se tosiseikka, ettei Rikosseuraamulaitoksella ole tosiasiallisia mahdollisuuksia ylläpitää maahanmuuttohallinnon tietojärjestelmien tietosisältöä.

Rikosseuraamuslaitos toteaa myös, että ehdotuksen tiedonsaantioikeutta koskevan 12 §:n 2 momentin 10 kohdassa lueteltuihin Rikosseuraamuslaitokselta saataviin tietoihin sisältyy jostain syystä oikeus saada potilastietoja vankilasta vapautuvien ja suoraan säilöönottoyksikköön tai vastaanottokeskukseen tulevista henkilöistä. Rikosseuraamuslaitos toteaa, ettei se käsittele asiakkaidensa potilastietoja, vaan näiden osalta oikea viranomainen olisi Vankiterveydenhuollon yksikkö, joka kuuluu Terveyden- ja hyvinvoinnin-laitoksen (THL) alaisuuteen. Rikosseuraamuslaitos ei voi toimia kyseisessä kohdassa mainittuna potilastietojen luovuttajana, koska rekisterinpitäjä Rikosseuraamuslaitoksen asiakkaiden potilastietojen osalta on edellä mainittu Vankiterveydenhuollon yksikkö.

Siltä osin kun ehdotuksen käsiteltäviä henkilötietoryhmiä koskevassa 8 §:n 8 kohdassa säädetään, että tietyissä tarkoituksissa voitaisiin käsitellä rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyviä henkilötietoja, Rikosseuraamuslaitoksen mielestä tuota määritelmää voisi olla hyvä täsmentää, mikäli rikostuomioiden ja rikkomusten lisäksi on ollut tarkoitus säätää myös mahdollisuudesta käsitellä seuraamusten täytäntöönpanoon liittyviä ja seuraamusten aikaisia tietoja. Maahanmuuttohallinnon mahdollisuudesta saada Rikosseuraamuslaitokselta erilaisia rangaistuksen täytäntöönpanoon ja muun muassa erilaisten täytäntöönpanon aikana tapahtuvien rikkomusten sisällöstä on säädetty henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain 14 §:n 2 momentissa, joten voisi olla hyvä myös säätää maahanmuuttohallinnolle omassa laissaan mahdollisuus käsitellä tällaisia tietoja.

Pääjohtaja Esa Vesterbacka

Lakimies Esa-Pekka Hänninen